ANTECEDENTS DE LA GUERRA DELS SEGADORS A VILANOVA I LA GELTRÚ
Una descripció mitjançant els Llibres d'Actes

GRISELDA SERRA I SERRA

Aquest article forma part d'un treball més ampli sobre la Guerra dels Segadors a Vilanova i la Geltrú.

Cal fer referència a la riquesa de fonts documentals de què disposem a l'Arxiu Municipal que ha permès realitzar el seguiment de la guerra. Ens trobem amb una multiplicació dels Llibres d'Actes dels Consells fruit de la separació de la Geltrú i Vilanova. La primera fou universitat independent des de l'any 1637 fins el 1647, si bé formava part de la mateixa batllia que Vilanova i Cubelles.

Mitjançant aquests Llibres d'Actes hem pogut copsar les dificultats d'ambdues universitats els anys anteriors a l'esclat de la Guerra anomenada dels Segadors, episodi molt important dins la nostra història.

ANTECEDENTS DE LA GUERRA DELS SEGADORS A VILANOVA I LA GELTRÚ
Una descripció mitjançant els Llibres d'Actes

La guerra oberta entre França i Espanya fou declarada el maig de 1635. L'any següent no hi hagué operacions militars a la frontera rossellonesa, però els espanyols van atacar França per aquella banda el setembre de 1637. Aquest intent d'invasió, al cap de tres setmanes es convertí en un desastre per a l'exèrcit espanyol.

En relació amb aquesta ofensiva trobem, el 4 d'agost de 1637, una determinació del Consell de Trenta: «Posar en execucio lo ordre ab la real Cartilla acerca de les persones que han de anar a Salses». Ens dóna notícia de la mobilització de soldats cap a la frontera. El 15 d'agost del mateix any, Vilanova i la Geltrú participaren en la formació de l'Armada Reial: «feta deguda proposicio per dits honorables Jurats acerca la petició que los mariners y pescadors de la present vila los han feta algun ayuda de costa per a dotze homes que han de anar de la present vila a la armadilla que lo Rey Nostre Senyor mane ajuntar en lo moll de Barcelona. Es estat determinat que dita universitat los done ajuda de costa per temps de dos messos y no mes...».

Indici del malestar del Principat i potser símptoma de bandolerisme el veiem en el Consell de Trenta del 29 d'agost: «Acerca del aveniment que sa tingut la nit proppassada de haver cremat les portes del Portal d.en.a Balla. es estat determinat que dit portal estiga aparedat de puis a.tant lo Concell determine altre cosa».

El primer dia de novembre en el Consell de Trenta trobem una breu informació de la queixa d'ambdues viles per deslliurar-se de fer soldats: «Vista la resposta ha feta lo regent la vegaria de Vilafrancha de Panades a la Supplicacio presentada per part del sindich de esta universitat acerca de las Cridas ha fetes publicar en la present vila sobre lo Somatent general contra fransessos ques vaya a Barcelona un sindich...».

El 16 del mateix mes en el Consell de Vilanova es completa la notícia anterior i és palesa la dificultat de servir el rei. Un aspecte molt important que ens revela aquesta proposició és la justificació ideològica. Al llarg dels deu anys estudiats no tenim massa exemples de la mentalitat del moment. En la transcripció es podrà observar la riquesa d'aquesta determinació com a testimoniatge dels problemes de l'època:

«Dilluns XVI novembre 1637.

Convocat y conregat lo Consell general de la universitat de Vilanova de Cubelles del bisbat de Barna en la sala de dita universitat la qual es situada en dita vila en lo carrer dit la plaça mayor ahont per a semblants y altres actes se solen convocar y congregar primer promulgat ab veu de trompeta per Francesch Font nuntio y corredor presents de dita vila de manament del Senyor Mossen Joan Farret, balle de dita vila y Castells de Cubelles y la Jeltru y quadres de aquelles per la Sacra, Cesarea y Real Magestat en la qual convocats y conregats en vingueren y foren presents los seguents.

«Lo dit honorable mossen Joan Farret, balle.
Gabriel Urgellet, jurat de ma maior.
Joan Escardo, jurat de ma menor.
29, proçeres.

«Als quals així convocats y conregats feta deguda proposicio per los dits Senyors Jurats acerca de la Real carta que en dit passat se rebe de Sa Magestat dirigida als Jurats y Consell de Vilanova y la Jultru contenint en efecte que la universitat de dites villes amb dits a son real servey ab alguns soldats e tambe acerca de las cridas reals publicades de.manament de sa Excel·lència en la present vila en dies proppassats sobre la declaració de somatent general declarat contra francessos.

«Es estat determinat tots a una veu que si be esta vila esta molt escusada de haver de fer soldats per pochs que sien per ser esta vila port maritima y molt sovint haver de acudir a la defensa de moros y altres

enemichs de la Santa fe y de Sa Magestat que no obstant aixo per a que millor Sa Magestat veya lo desitg y anims gran tenen de acudir a son real servey que esta universitat juntament ab las universitat de las vilas de la Jultru y de Cubelles serviesca a sa Magestat tots junts ab sinch soldats pagats per temps de tres messos de diners propis del Comú de dites universitats per al effecte qu.es diu qual el Rey de França fa invasió en lo present Principat per lo comptat de Rosselló y Cerdanya y que per dit effecte y no altrament juntament ab dites universitats junts a files se offereixen donar dits sinch soldats pagats per dits tres messos tant solament ab tal que Sa Magestat en lloch puga traurer de Cathalunya ni en ningun temps se puga traurer en consequensia ni consuetud y ab aqueixos pobles fan dita offerta sempre que seran demanats y lo frances sia invasio en Cathalunya.».

Podem veure com les viles de la costa a més de la defensa per terra s'havien de defensar dels atacs per mar. Com diu Carreras Candi: «Al final del segle XVII Vilanova va armar algunes fragates per defensar-se dels corsaris que s'atrevien a atacar les seues costes». Els vilanovins pensaven que ja servien prou el rei en el mar, però demostren la seva «fidelitat» fent cinc soldats per tres mesos, sempre que es respectin unes condicions relacionades amb els privilegis del Principat i les seves constitucions.

Segons Pierre Vilar, el grau de conflictivitat entre Olivares i Catalunya va augmentar de 1635 a 1640: «La impaciencia, la falta de confianza y, tal vez en el Conde Duque la voluntad de provocación, llevaron a los representantes el poder real a herir cada vez más gravemente los privilegios del Principado. Entre estos privilegios, algunos interesaban a los elementos populares en mayor medida que los problemas fiscales o políticos: los referentes a la vida militar. Los catalanes no podían ser reclutados para el ejército del rey: sólo los órganos regionales podían reclutar un ejército en las formas tradicionales». També hi havia unes estrictes regles d'allotjament de l'exèrcit. La violació d'aquestes regles comportava el risc de torbació popular.

Però, a més de la guerra amb França, com hem vist, Vilanova tenia altres maldecaps, per exemple, el perill immediat que s'acostava per mar: «5 - abril - 1638. Universitat de Vilanova de Cubelles. Acerca dels avisos tenen de Sa Excel·lència y de altres particulars dels vaxells de moros son aixits de Alger per a saquejar aquesta costa de mar y de las pochas armas y provisions son en la present vila es estat determinat que

dits honorables Jurats envien a Barcelona un sindich per a supplicar als Senyors diputats del present Principat de Cathalunya sien servits deixar a esta universitat sinquanta arcabussos y que dits Jurats ademes de las provisions son en la present vila compran las municions coneixeran son manester per lo bon govern de dita vila per las guardas ordinarias».

El diumenge 9 de maig de 1638, en el Consell de Vilanova es veu la necessitat de proveir-se de pólvora: «acerca de la pocha provisio de polvora que los particulars de la present vila tenen es estat determinat que los senyors de jurats fassen un memorial de les persones qui han de manester polvora y queis ne fien una lliura a qui sen.de aquells de aqui a santa Magdalena del mes de Juliol primer vinent».

Les exigències fiscals de la Corona es tracten en el Consell de Vilanova el 18 de juliol de 1638: «acerca de la necessitat y ha de haver de anar a Barcelona una persona per a tractar alguns negocis de dita universitat y en particular per cosses dels quintos y de la repromeia se te de imposar, es estat determinat ques vaya a Barcelona un sindich per a tractar los dits negocis». L'any 1620 des de Madrid es retornà al projecte de "quinto", que era la recaptació directa pel rei d'una cinquena part dels drets recaptats al Principat. Això no era nou, però mai no s'havia arribat a aplicar. Tant el Consell com la Diputació van replicar en diverses memòries, on es poden veure tots els principis que l'any 1640 i 1705 invocarien els revoltats, la doctrina de les «llibertats», de la nació catalana. Així es va perfilar la doctrina política darrera el problema fiscal, ja que Olivares buscava en l'absolutisme centralitzador un recurs desesperat per salvar un Imperi decadent.

L'estiu de l'any 1639 la guerra al Pirineu es va desplaçar cap a Catalunya. Encara que la situació del Principat era molt diferent de la de Navarra o el País Basc potser el comte-duc d'Olivares no ho va saber o voler veure. Satisfet amb la reacció dels navarresos i bascos, esperava que els catalans es comportarien de manera semblant un cop el seu territori fos també compromès en la guerra, però no va ésser així i sembla com si en paraules de Floristan «el fracaso en el socorro y lenta recuperación de Salses en 1639 que tanto contribuyó a ensanchar el abismo abierto entre Barcelona y Madrid, fuese el reverso exacto de la afortunada defensa y liberación de Fuenterrabía el año anterior, que tan palpablemente había demostrado la fidelidad de navarros y vascos».

Com diu Sanabre, el contratemps del forçat abandó del setge de Fuenterrabía enfurismà Richelieu i li féu buscar una compensació per la banda del Rosselló. L'estiu de l'any 1639, els francesos avançaren vers Opol i Salses, les dues fortaleses situades a la frontera; la primera es lliurà gairebé sense lluitar. En canvi, la de Salses resistí algunes setmanes. Malgrat l'èxit de la irrupció, durant la qual ocuparen una bona part de la plana oriental del Rosselló, ben aviat, davant l'ofensiva de l'exèrcit espanyol i de les milícies catalanes, els francesos es veieren obligats a recular, i quedaren solament senyors dels castells de Salses i Opol.

La situació com veiem es va agreujar l'any 1639 amb la invasió francesa del nord-est de Catalunya. En aquest sentit es pot fer un seguiment de la participació de Vilanova i la Geltrú en la mobilització de les tropes per lluitar al Rosselló:

8 - març - 1639. C. Geltrú: «acerca de obeir a las Cridas de Sa Excel·lència per a fer las resenyas de las armas y alistar las personas aptes per la guerra y tenir les monicions y als qual elegiren per lo effecte de las resenyas de ditas armas y alistar las personas abtas».

18 - juny - 1639. C. Geltrú: «per fer-los sinch soldats promesos sigan anomenadas vint personas per a fer dita nominacio y per a sia las de han de fer los soldats. E per dit honorable Conceil fou determenat que si que fos feta la eleccio de dites vint persones. E mes foren elegit per dits honorables jurats las dites persones».

19 - juny - 1639. C. Geltrú: «feta deguda proposicio per dits honorables jurats que se fassen nou soldats que son la part tocant a la villa de la Geltru dels trenta y sis soldats ha demanat lo Magnifich Senyor Mossen Joseph Masco ço es ab los sinch ia promesos la primera vegada ço es la part tocant de dit sinch ha determinat dit honorable Conceil que si que fossen fets dits nou soldats».

El mateix dia, al Consell de Vilanova es determina: «acerca de si farien los divuyt soldats ço es la part tocant del sinch promessos la primera vegada y la part tocant dels que demana lo Senyor Magnifich Joseph Masu per a socorro en lo Comptat de Rossell. Ha determinat que si que fossen fets dits divuyt soldats que son la part tocant de Vilanova a la primera promesa y los de hara». Per fer aquests soldats calia manllevar 300 lliures.

29 - juny - 1639. C. Geltrú: «per traurer los soldats avia fets la villa han tingut de pendrer nou arcabussos dels particulars de dita villa y perque dits particulars no perdessen dits arcabussos es de vot y parer que si acabat lo exercit no tornassen dites armes que siga obligat a pagar la dita universitat y per dit honorable Concell fou determinat tots a una veu que estiga obligada dita villa en pagar o tornar dits arcabussos. E mes han proposat que Pere Lleonart a fet anar un home enlloch seu a la guerra y dit Pere Lleonart assi present diu que sempre y quant lo dit home no tornara dit arcabus ell se obliga pagarlo».

5 - agost - 1639. C. Vilanova: «acerca del que demana lo magnifich mossen Joseph Masso dels dines pe a pagar los Capitans y officials. Han determinat que attes esta altra vegada la villa de villanova y no tenir dines y aver ia pagat divuyt soldats y los socorro no en tenen pagar dits Capitans ni officials per no haverlos ho dit quant feren dit soldats y axi no en tenen pagar dit Socorro de Capitans».

6 - agost - 1639. C. Geltrú: «per evitar lo gasto de sometent general vaja un home ha Villafrancha ab los dines los toca y veia lo millor modo ho podra remediar».

El mateix dia al Consell de Vilanova coincideix la proposició: «que per a habitar la Cartilla del Someten los estada enviada que envien un home a Villafrancha ab los dines y los pach los officials. E lo Honorable Concell ha determinat que si ques pach dits dines de officials».

12 - agost - 1639. C. Vilanova: «acerca del manament los han enviat de Villafrancha de Panades de part del Senyor Virrey sobre de las cavalcaduras demana per enviar a Vilafrancha a companyar los soldats. Han determinat que fossen possades a llista y tretes a sorts y a qui tocara que vagia y que si lo rey dona deu sous per cada cavalcadura la villa los donia un real y sia cas lo Senyor Rey no.ls pagave los donia sis reals cada dia. E per lo dit Honorable Concell fou determinat que fossen extretas a sorts y que si lo rey nols pagave los donia la villa sis reals y sils paga un real per cada cavalcadura. E mes han proposat dits honorables jurats que sempre que los soldats mathian una cavalcadura de punialada o cop del qual ha de provar ab testimoni al esser mort de dit colp, la villa los fassia bo. E lo Honorable Concell ha determinat que sempre siga mort de colp o punialada de ma de soldat altri no sent sin amo la villa lo haj de fer bo presentan son testimonial».

13 - agost - 1639. C.G.: «que a cada cavalcadura los siga donats vuyt reals y sempre que lo senyor Rey los ne donara sinch o lo que sia la villa los ha de fer bons fins a vuyt reals y si nols donia res la villa los fa bons vuyt reals. Lo Honorable Concell ha determinat que fossen donats vuyt reals a cada cavalcadura si lo rey nols dona res y si los ne dona sinch ques refasian fins a vuyt reals».

14 - agost - 1639. C.G.: «que per a fer anar las cavalcaduras demanan per a companiar los soldats que sigan possats tots als rodolins y sigan axits a sorts».

24 - agost - 1639. C.G.: «acerca de las lletras del Rey nostre Senyor y de sa Excel·lencia y del Magnifich Joseph Masso dr. del real Concell en las quals demana que paroguian la paga y socorro dels soldats ha fetes la present vila. E lo honorable concell ha determinat que antes ques fassa la porrogacio vejan lo que fara y determinara la ciutat de Barcelona o, la villa de Villafrancha».

9 - setembre - 1639. C. Vilanova: «acerca de la Carta ha scrita lo Magnifich Joseph Massio per lo prorrogar los soldats envien un sindich a Barcelona y vejen en lo del prorrogar com se porta la ciutat de Barcelona y los Senyors diputats».

14 - setembre - 1639. C. Vilanova: «sobre lo que demanen que porroguen lo servey tenen fet a Sa Magestat dels soldats ab la continuacio de la paga y socorro. Han determinat que se vaja continuant lo servey tenen fet al rey nostre Senyor ab la continuitat de la paga y socorro dels soldats **com a bons vassalls tant com poran**».

14 - setembre - 1639. C.G.: «acerca de la resposta de la carta del Magnifich Joseph Masso sobre del que demane porroguien lo servey dels soldats tenen feta a sa Magestat han determinat que despres de haver acabat lo servey dels tres mesos tene offerts en pagar dit socorro a dits soldats se vaja continuant lo servicy tenen fet al rey nostre Señor ab la continuacio de la paga y socorro dels soldats **com a bons vassalls fins tant poran**».

21 - setembre - 1639. C. G.: «que siga manllevar a favor de censal cent y sinquanta lliures per a pagar los traginers anaren a portar los soldats en la vila de Igualada y per a pagar lo socorro dels soldats».

Com hem vist, moltes determinacions són semblants als dos Consells. La següent és la mateixa a ambdues universitats:

29 - setembre - 1639. C. Geltrú i 2 - octubre - 1639. Consells de Vilanova: «Sobre la continuació del Socorro dels soldats de dita universitat. Han determinat tots unanimes y conformes que acabats los tres messos tenen promessos de pagar lo socorro dels soldats tenen en servey de sa magestat que finiran a divuyt del present mes de octubre. Porrogan y prometen de pagar per dos messos continuos que comensaran a denou del present mes lo socorro de quatre sous cada dia als soldats de dita universitat y prometen que sempre que **fugira** ningun soldat de dita universitat en loc de aquel la dita universitat ne fara altre. Ab potestacio de que sempre que los soldats de la ciutat de Barna y de la diputacio del present Principat de Cathalunya y Vilafrancha del Panades sen tornaren ara sia per acabament de guerra ara sia que sen tornen per qualsevols causes y rahons encara que lo dit temps y termini de dos messos no sian acabats ara perque fos contra constitucions, usos, usatges y practicas de Cathalunya. En tal cas sen ajan de tornar dits soldats y ab las dites protestacions y pactes y no sens aquelles fan la present promessa y porrogacio levant ne acte de las sobre dites cosses ab totes clausules utils y necessaries y en semblants actes posar acostumades de quibus».

Aquesta decisió dels Consells conté una gran riquesa informativa i alhora ideològica. Es palesa l'actitud de deserció davant la guerra. Aquest fenomen també és detectat a Manlleu per Albareda. Sanabre diu al respecte: «els homes donaven tota mena d'excuses per no haver-se de mobilitzar i el servei era delegat en les persones de relleu social més baix». A Vilanova hem trobat un cas en què «Pere Lleonart a fet anar un home enlloch seu a la guerra», segur que n'hi havia més, però aquesta substitució s'especifica per l'obligació de tornar l'arcabús i no pel canvi de persona que ha d'anar a la guerra. Les viles eren fidels al rei i el servien amb soldats i diners, però en aquesta determinació veiem les condicions que imposaven.

13 - novembre - 1639. C. Geltrú: «acerca del que Sa Excel·lència demana de las Cavalcaduras y a la present vila li toca una cavalcadura y un home per anar al exercit. Han determinat que siga comprat una cavalcadura y per a pagar dita cavalcadura siga fet un tall».

El mateix dia, al Consell de Vilanova es tracta el mateix tema: «acerca del Manament seis es fet a ells sobre lo que los han demanat duas cavalcadures per lo exercit en servey del rey nostre Señor y sobre de fer anar dites duas cavalcadures se han determinat tots unanimos y conformes que comprian duas cavalcaduras que sigan bonas per a dit effecte».

30 - novembre - 1639. C. Geltrú: «acerca de fer sindich propi al Camp de Perpinya per a portar fe del capita y pagador».

21 - desembre - 1639. C.G.: «Se ha determinat que per los dias se ha ocupat Francesch Oliver a la anada y vinguda de Perpinya a Vilanova li sian donats per sos treballs sinquanta reals».

Com veiem, tot eren despeses i mobilització de soldats, cavalcadures i síndics cap al front de combat, localitzat al nord del territori català. També els vaixells de la vila eren embargats: «siga anat un sindich per a parlar al Senyor Conceller per a desenbargar una barca per a carregarla per las universitats».

Si comparem les dades de Vilanova de Cubelles i la Geltrú amb els estudis sobre la guerra d'altres llocs, podem observar moltes coincidències. Manlleu, per exemple, encara que estigui allunyat de Vilanova i no sigui costaner, també s'endeutava per fer i mantenir els soldats que li eren assignats. Albareda demostra clarament la precarietat de la situació. El desembre de 1639 foren convocats tots els ajuntaments de la Plana de Vic perquè el dia 31 compareguessin tots els homes aptes per a la guerra per anar a Salses. El primer dia de 1640 trobem una petició a Vilanova amb el mateix propòsit: «Sobre la Cartilla de Sa Excelencia y la Carta del magnifich Mossen Miquel Carreres sobre lo Socorro demana ara de prompte per lo arrendiment del siti de Salses, es estat determinat per la major part del Concell es estat determinat siga fet per lo Socorro del Castell sinch soldats... E mes se ha determinat dit Honorable Concell que per a parlar al Senyor Mossen Carreras vaja Hiacintu Ballester per si a cas fos que no se acontentas de la offerta dels sinch soldats li donen facultat puga ferne y per oferta de un o dos mes».

La determinació del Consell de la Geltrú, el mateix dia és la següent: «sobre la Cartilla de sa Excelencia y la Carta del Magnifich Carreres y la cartilla del Sometent general ha determinat sigen fets dos soldats y mixt que fessan lo compliment dels deu soldats de la Ballia y que a cada soldat

los siga donats de entrada trenta reals y de socorro cada dia quatra reals ...Si a cas no troban los soldats voluntaris sigan elegides vuyt persones y los Senyors Jurats y que los siga donat lo plen poder per a fer y elegir dits soldats ...E mes han determinat que per anar los soldats y vaja una cavalcadura e si a cas sera no se trobia cavalcadura y home tingan lo plen poder los sobredits vuyt persones per a nomenarlo».

El servei no es feia de massa bon grat. De voluntaris no n'he trobats en cap Consell. El fet que cal destacar és el poder de l'oligarquia municipal, ja que els Jurats podien triar i nomenar de forma arbitrària els soldats i les cavalcadures amb què s'havia de servir el rei.

És encertat d'introduir en aquest moment les conclusions generals d'Elliott: La ciutat de Barcelona, i moltes ciutats menors, estaven exasperades pels esforços de la corona per obligar al pagament dels «quints». S'havien cansat del fet que sempre que la flota del tresor es retardava es demanés un donatiu o un préstec. Havien vist llur crèdit destruït i acumulats llurs deutes a mesura que els ministres reials se'ls tiraven a sobre, insistint que aixequessin més homes i enviessin més subministraments al Rosselló durant la campanya de Salses.

A través de les proposicions i determinacions dels Consells es pot fer un seguiment del desenvolupament de la guerra, i es pot comprovar la seva pressió sobre la vida municipal i evidenciar qualitativament l'estat de coses regnant en plena guerra i els problemes del poble baix per sobreviure. Encara que no es pot oblidar la censura que patien les actes i els assumptes tractats.

Com diu Sanabre: «Durant la tardor de 1639 hom continuà lluitant als voltants de Salses fins als primers de gener de 1640, en què els francesos capitularen i tornaren, per tant, aquesta fortalesa fronterera».

Ja des de l'estiu de 1639, la correspondència de la Diputació revela el seu duel amb el virrei i els seus ministres davant el rei: «No podemos de significar a V.M. cuánta aflicción y desconsuelo nos ha causado su carta del 7 del presente mes de julio, por manifestar cómo está siniestramente informado su real ánimo de nuestras acciones, pues en ella nos acusa de negligentes y tardíos en la leva, y escasos en el número de soldados, cosas que consideramos injustificadas, pues la leva fué hecha con más prontitud que las otras; y respecto al número éste no está limitado, sino extendido a lo que pueda hacerse, que desde el primer dia

empezaron la leva, que fué enseguida de tener noticia de la invasión, hasta ahora, no hemos cesado un instante, ni cesaremos en continuarla, invitando a la gente con ventajas extraordinarias, como no habían sido practicadas nunca, gastando notables cantidades de dinero, teniendo en campaña 1.070 hombres pagados sin contar los de la primera. Estamos admirados de los motivos que mueven al Virrey y otros ministros en informar a V.M. en forma que pueda quejarse de nosotros, precisamente cuando hacemos el más grande servicio que podemos a V.M., manifestando nuestro amor y fidelidad, como no lo habían hecho nunca nuestros antecesores; no nos explicamos que semejantes calumnias puedan nacer de otro motivo que el propósito de tales ministros de calificar sus acciones desacreditando las nuestras y de todo el Principado, pues **obrando las universidades con tan grande servicio de V.M. y defensa de la Provincia, acudiendo voluntariamente a la expulsión del enemigo intentan presentarlo como forzoso y coaccionado, ordenando publicar convocación de somatén general cuando los provinciales estaban ya con las armas en las manos».**

Aquesta carta ens testimonia el fet dels malentesos existents entre els funcionaris reials i les institucions autòctones. La riquesa del Principat era exagerada pel govern central i se li exigia massa. Per altra banda, les classes dirigents catalanes intentaven alliberar-se del desastre econòmic que s'apropava.

Reconquistat Salses pels espanyols al principi de 1640, no quedà a França altra posició al Rosselló que el castell d'Opol; però els conflictes provocats per la mobilització dels catalans entre els organismes del rei i les corporacions del Principat, i l'entrada al Principat dels «Tercios» espanyols victoriosos, deixaren un ferment que aviat havia d'obrir les portes de Catalunya als soldats bandejats per la força de les armes. Sanabre ens descriu aquests fets:

Març - 1640. «Los jueces que acompañaban los tercios para facilitar con orden los tránsitos denunciaron al Virrey los incidentes que iban sucediendo por las comarcas del Panadés, Pla de Urgel, Vallés, etc..., reiterando la imposibilidad de los pueblos de satisfacer los gastos y exigencias de la tropa; pero este servicio a la verdad disgustó de tal manera al Virrey, que los denunció a Madrid de flojos e infieles en el servicio del Rey, lo que motivó que el Consejo de Aragón acordare llamar a Madrid alguno de ellos».

Fent un seguiment de les determinacions dels diferents Consells referents a les despeses i als diners necessaris per la pressió contínua de la guerra, s'observa que l'any 1639 el valor dels censals fets per ambdues parròquies puja a 2.100 lliures. Aquest és el moment en què l'endeutament és més elevat, símptoma significatiu de la pressió excessiva de la guerra que requeia sobre els municipis i explica la revolta de Catalunya l'estiu de l'any 1640.